

Статистичко истражување за разведени бракови

НМ_РБ.1_А_МК_2024_1

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

1	Контакт
1.1	Организација/ институција за контакт
Државен завод за статистика	
1.2	Организациска единица за контакт
Одделение за статистика на население	
1.3	Лице за контакт
Дијана Крстевска	
1.4	Звање на лицето за контакт
раководител на одделение	
1.5	Поштенска адреса
ул. „Даме Груев“ бр. 4, 1000 Скопје, Република Северна Македонија	
1.6	Електронска адреса
dijana.krstevska@stat.gov.mk	
1.7	Телефонски број
003890 2 3249-417	
1.8	Факс
00389 2 3111 336	
2	Ажурирање метаподатоци
2.1	Последна потврда на метаподатоците
1/06/2025	
2.2	Последна објава на метаподатоците
1/06/2025	
2.3	Последно ажурирање на метаподатоците
1/06/2025	

3	Статистичка презентација
3.1	Опис на податоците
Податоци за браковите што се раскинуваат со правосилна пресуда на надлежните судови за разведување на бракови. Како разведени бракови во ова истражување се сметаат и поништените бракови и браковите прогласени за неважечки. Податоците служат како за статистичко следење на разведените бракови и релевантните белези за поранешните сопружници, така и за следење на основните карактеристики на разведените бракови во смисла на издржувањето на децата од разведените бракови, како и издржуваните деца кои не се родени во овој брак и сл.	
3.2	Систем на класификации
Номенклатура на територијални единици за статистика - НТЕС, 2019; https://www.stat.gov.mk/KlasifikaciiNomenklaturi/NTESSIVes2019.pdf Национална класификација на занимањата, 2015 https://www.stat.gov.mk/KlasifikaciiNomenklaturi/NKZ_2015.pdf Системот на образование во Република Македонија во однос на ISCED2011 - Меѓународна стандардна класификација на образованието МСКОБ (2013). https://www.stat.gov.mk/KlasifikaciiNomenklaturi/2.8.14.01.pdf	
3.3	Опфат на сектор/и
не е применливо.	
3.4	Статистички концепти и дефиниции
Разведен брак е раскината брачна заедница со правосилна пресуда од надлежен суд. Траење на бракот - во статистиката на разведените бракови траењето на бракот кој се разведува е изведен податок, како разлика помеѓу датумот на разводот и датумот на склучување на бракот, изразено во навршени години на траење на брачната заедница. Стапка на диворцијалитет - го покажува соодносот меѓу бројот на разведените бракови во текот на една година и бројот на населението на средината на истата година, пресметана на 1000 население.	
3.5	Статистичка единица
Секој правосилно разведен брак, евидентиран од страна на надлежните судови.	
3.6	Статистичка популација
Сите разведени бракови со одлука од страна на надлежниот суд, случени во Република Северна Македонија во текот на една календарска година. Почитувајќи ги меѓународните	

препораки за објавување на податоците од витална статистика, а со цел прикажување на пообјективна слика за состојбите, започнувајќи од 2004 година, Државниот завод за статистика ја промени методологијата на прикажување на податоците за виталните настани, при што во вкупниот број на витални случаи се вклучени само настаните случени во Република Северна Македонија. Врз основа на ваквата методологија се пресметуваат и сите индикатори поврзани со виталните настани.	
3.7	Референтна област
Географското ниво според кое се прави публикувањето на податоците и е во согласност со Програмата за статистички истражувања: национално, региони и на ниво на општини.	
3.8	Временска покриеност
Расположиви податоци почнувајќи од 1947 година. Од 1994 година и на регионално ниво според Номенклатурата на територијални единици за статистика - НТЕС. Од 2004г Државниот завод за статистика ја промени методологијата на прикажување на податоците за виталните настани, при што во вкупниот број на склучени бракови се вклучени само настаните случени во земјата.	
3.9	Базен период
не е применливо.	
4	Единица на мерење
Број на разведени бракови.	
5	Референтен период
Број на разведени бракови во календарската година од 01.01. до 31.12.	
6	Институционален мандат
6.1	Законски акти и други договори
Национални: Закон за државната статистика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/97, 21/07, 51/11, 104/13, 42/14, 192/15, 27/16, 83/18 и 220/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.31/20) (https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx) Закон за државната статистика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/97, 21/07, 51/11, 104/13, 42/14, 192/15, 27/16, 83/18 и 220/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.31/20) (https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx) Програма за статистички истражувања за периодот 2023-2027 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.29/23). (https://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=8) ЕУ регулативи: Regulation (EU) No 1260/2013 of the European Parliament on European demographic statistics, Regulation (EU) No 205/2014, и UN Principles and Recommendations for a Vital Statistics System Revision 3.	
6.2	Споделување на податоци

Податоците редовно се споделуваат преку трите годишни прашалници од доменот на демографијата и доставуваат до Евростат со користење на алатката E-DAMIS : POPSTAT (UNified DEMOgraphic data collection) и годишните прашалници за: UN Statistics Division-Demographic Statistics Section-Questionnaire on Vital Statistics и WHO.

7 Доверливост

7.1 Доверливост - политика

Заштитата на индивидуалните податоци е регулирана со Законот за државна статистика (<https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx>) .

Основните принципи и активности, што се преземаат за да се обезбеди доверливоста на податоците се опишани во Политиката за статистичка доверливост (<https://www.stat.gov.mk/pdf/PolitikaZaDoverlivost.pdf>).

7.2 Доверливост - третирање на податоците

Во согласност со член 38 од Законот за државна статистика (<https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx>) и Политиката за доверливост (<https://www.stat.gov.mk/pdf/PolitikaZaDoverlivost.pdf>), индивидуалните податоци не се објавуваат.

8 Политика за објавување

8.1 Календар на објавување

Датумот на објавување на податоците се утврдува во Календарот за објавување на Соопштенија, кој се ажурира квартално.

8.2 Пристап до Календарот на објавување

<https://www.stat.mk/en/publishing-calendar/#/>

8.3 Кориснички пристап

Сите корисници имаат истовремено (или еднаков) пристап до статистичките податоци: ова значи дека датумите за објавување на статистичките податоци се претходно јавно објавени и никој корисник нема пристап до официјалните статистички податоци пред нивното објавување. Статистичките податоци прво се објавуваат во едицијата „Соопштенија “ на ВЕБ страницата на Државниот завод за статистика во 12.00 часот.

9 Фреквенција на дисеминација

Месечна. Податоците се објавуваат месечно и тримесечно како претходни податоци и како конечни на годишно ниво.

10 Достапност и јасност

10.1 Соопштенија

Соопштенијата (да се наведат сите наслови на Соопштенија од соодветното истражување) се објавуваат (да се наведе периодиката: месечно, квартално) и истите се достапни на ВЕБ

страницата на ДЗС во поглавјето:

„Соопштенија“ <https://www.stat.mk/mk/%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D1%81%D0%BE%D0%BE%D0%BF%D1%88%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%98%D0%B0>

Тримесечно соопштение: „Природно движење на населението“.

<https://www.stat.mk/mk/stat/%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%B8-%D1%83%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%B5%D0%B5%D1%9A%D0%B5/naselenie/%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE-%D0%B4%D0%B2%D0%B8%D0%B6%D0%B5%D1%9A%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D1%82%D0%BE/>

Годишно соопштение: „Склучени и разведени бракови“.

<https://www.stat.mk/mk/stat/%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%B8-%D1%83%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%B5%D0%B5%D1%9A%D0%B5/naselenie/sklucheni-i-razvedeni-brakovi/>

Годишно соопштение: Демографски податоци според градски и селски подрачја, по региони.

<https://www.stat.mk/mk/stat/%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%B8-%D1%83%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%B5%D0%B5%D1%9A%D0%B5/naselenie/%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%86%D0%B8-%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%B4-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%B8-%D1%81%D0%B5%D0%BB%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%80%D0%B0%D1%87%D1%98%D0%B0-%D0%BF%D0%BE-%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B8/>

10.2

Публикации

Месечен статистички извештај:

<https://www.stat.mk/mk/site-publikafii/%D0%BC%D0%B5%D1%81%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B8->

[%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98/%D0%BC%D0%B5%D1%81%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B8-%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98-05-2025/](https://www.stat.mk/mk/site-publikafii/statistichki-godishnik/statistichki-godishnik-2024/)

Статистички годишник на Република Северна Македонија:

<https://www.stat.mk/mk/site-publikafii/statistichki-godishnik/statistichki-godishnik-2024/>

Регионите во Република Северна Македонија:

<https://www.stat.mk/mk/site-publikafii/%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%B2%D0%BE-%D1%81%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%98%D0%B0/%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%B2%D0%BE-%D1%81%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%98%D0%B0-2024/>

Северна Македонија во бројки:

<https://www.stat.mk/mk/site-publikafii/%D1%81%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%98%D0%B0-%D0%B2%D0%BE-%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%98%D0%BA%D0%B8/%D1%81%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%98%D0%B0-%D0%B2%D0%BE-%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%98%D0%BA%D0%B8-2024/>

Макстат избор:

<https://www.stat.mk/mk/site-publikafii/makstat-izbor/makstat-izbor-2024/>

Жените и мажите во Северна Македонија,2025: https://stat.mk/media/3dvc2npg/mk_zenite-i-mazite-2025.pdf

10.3

Онлајн база на податоци

МакСтат база на податоци достапна на веб-страницата на ДЗС.

http://makstat.stat.gov.mk/PXWeb/pxweb/mk/MakStat/MakStat_Naselenie_Vitalna

10.4	Пристап до микроподатоци
Користењето на микроподатоци за надворешни корисници е можно само за истражувачки цели и се врши во согласност со Законот за државна статистика (член 41, член 42 и член 43). Пристапот до анонимизирани микроподатоци е дефиниран со интерна процедура на Државниот завод за статистика „Пристап до анонимизирани микроподатоци за научно-истражувачки цели“. (https://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=22).	
10.5	Друго
По барање на корисниците, податоците се подготвуваат и во форма согласно нивните потреби.	
10.6	Документација за методологијата
Методолошките објаснувања се објавени на веб-страницата на ДЗС http://www.stat.gov.mk/OblastOpsto.aspx?id=2	
10.7	Документација за квалитетот
Извештајот се подготвува во согласност со интерните упатства и е само за интерна употреба.	
11	Управување со квалитет
11.1	Обезбедување на квалитетот
Квалитетот на процесите и продуктите, во Државниот завод за статистика се обезбедува со почитување на Европскиот Кодекс за работа на европската статистика (https://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=2) и Памката за оценка на квалитетот во рамките на Европскиот статистички систем (ESS Quality Assurance Framework-- https://ec.europa.eu/eurostat/documents/64157/4392716/ESS-QAF-V2.0-final.pdf). Критериумите за квалитет се утврдени и во Законот за државна статистика во член 4б и член 4в (https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx).	
11.2	Оценка на квалитетот
Државниот завод за статистика ги реализира статистичките активности во согласност со Статистичкиот бизнис процес модел, кој се базира на меѓународниот модел - Генерички статистички бизнос процес модел (Generic Statistical Business Process Model-GSBPM) . Примената на овој модел, како и примената на меѓународните стандарди во статистичката продукција обезбедуваат високо ниво на точност и споредливост на податоците.	
12	Релевантност
12.1	Потреби на корисниците

Демографските податоци и индикатори кои се пресметуваат врз основа на податоците добиени од ова статистичкото истражување, се постојан предмет на интерес како од страна на домашната јавност, така и од меѓународната (пр., институции, универзитети, медиуми и поединци) и се применуваат во градењето на политиките за научни и развојни цели во општеството. Податоците се користат директно, но исто така се користат и за пресметување на индикатори од други статистички сектори.	
12.2	Задоволство на корисниците
Почнувајќи од 2009 година, Државниот завод за статистика на секои три години спроведува Анкета за задоволство на корисниците.	
12.3	Комплетност
не е применливо.	
13	Точност и веродостојност
13.1	Севкупна точност
Методологијата на истражувањето и начинот на прибирање на податоците обезбедуваат солиден опфат и точност на податоците.	
13.2	Примерочни грешки
Не е применливо.	
13.3	Непримерочни грешки
Грешки во опфатот: Се обезбедува 100% опфат. Грешки во обработката: Во обработката се имплементирани правила за контроли и пресметки на излезните податоци. Грешки во неодговорот: Со оглед на обезбедениот целосен опфат, грешки во неодговорот нема. Не се предвидува пресметка на овие индикатори.	
14	Навременост и точност
14.1	Навременост
T+180	
14.2	Точност
Податоците се објавени во утврдените рокови во согласност со Календарот на навременост.	
15	Кохерентност и споредливост
15.1	Географска споредливост
Постои географска споредливост на дисеминираните податоци на национално ниво и на ниво на региони. Во однос на географската споредливост со останатите европски земји е обезбедена споредливост во согласност со европските регулативи.	
15.2	Временска споредливост
Без прекин во временската серија, обезбедена е споредливост на податоците од 2004 година.	

15.3	Меѓудоменска кохерентност
Меѓудоменска кохерентност е обезбедена (споредба со податоците од административниот регистар на населението).	
15.4	Внатрешна кохерентност
не е применливо	
16	Трошок и оптовареност
не е применливо	
17	Ревизија на податоците
17.1	Политика за ревизија на податоците
Во согласност со Политиката за ревизија на податоци во ДЗС. http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=25	
17.2	Практика за ревизија на податоците
не е применливо.	
18	Статистичка обработка
18.1	Извори на податоци
Изворот на податоците е административен, т.е. податоците се добиваат врз основа на евиденцијата/запишувањето на разведените бракови од страна на надлежните судови. Во обработката, податоците се групираат според постојаното место на живеење на поранешните сопружници, т.е. резултатите се обработени по принципот „место на постојано живеење“.	
18.2	Фреквенција на прибирање податоци
Месечна.	
18.3	Прибирање на податоците
Податоците се прибират со метод на самопополнување на статистичкиот прашалник за разведен брак (Образец РБ-1), од страна на извештајните единици, т.е. надлежните судови. Пополнетите прашалници од страна на надлежните судови се доставуваат (по пошта или лично) до регионалните одделенија за статистика, најдоцна до 10-ти во месецот за претходниот месец.	
18.4	Проверка на податоците
Проверка на податоците се врши во согласност со утврдени методолошки правила и упатства за контрола. Првична проверка на податоците се врши од страна на регионалните одделенија. За следење на опфатот пополнуваат Месечен извештај за виталната статистика ДЕМ-4 кој електронски се доставува до ДЗС, најдоцна до 15-ти во месецот за претходниот месец. За отстапувањата се контактираат извештајните единици. Потоа следи шифрирање и внес на прашалниците според утврдени методолошки правила и упатства за контрола.	

18.5	Компилирање податоци
Пополнетите прашалници, по проверката и евентуалната корекција во консултација со извештајните единици, т.е. надлежните судови, се внесуваат на електронски медиум во ДЗС, преку апликација со вградени on-line контроли. Недостигот на некои податоци се обезбедува со соодветна импутација на податокот, при што се користат утврдени методолошки правила и упатства за контрола. Обединување, последователни контроли, обработка и табелирање на податоците се врши од страна на стручното одделение во ДЗС, при што се користат утврдени методолошки правила и дефинирани критериуми за контрола.	
18.6	Прилагодување
не е применливо.	
19	Коментар
A.1	Анекси